

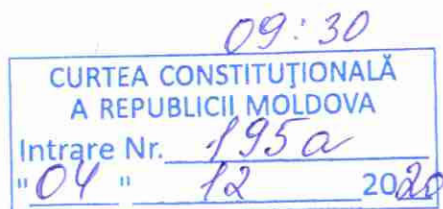
Parlamentul
Republicii Moldova

SL nr. 49/01-544

4 decembrie, 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova,
mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, 28,

SESIZARE

privind exercitarea controlului constituționalității a priori asupra
Legii pentru modificarea unor acte normative (proiectul nr.481 din 1
decembrie 2020) adoptată în prima și a doua lectură la 3 noiembrie 2020

I. AUTORUL SESIZĂRII

Sergiu Litvinenco – deputat în Parlamentul Republicii Moldova,

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect controlul de constituționalitate a priori a Legii pentru
modificarea unor acte normative (proiectul nr.481 din 1 decembrie 2020) adoptată în
prima și a doua lectură la 3 noiembrie 2020.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 2. Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 38

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Articolul 39

Dreptul la administrare

(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.

Articolul 73

Inițiativa legislativă

Dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia.

Articolul 74

Adoptarea legilor și a hotărârilor

(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

Articolul 77

Președintele Republicii Moldova, șeful statului

(1) Președintele Republicii Moldova este șeful statului.

(2) Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării.

Articolul 78

Alegerea Președintelui

(1) Președintele Republicii Moldova este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Poate fi ales Președinte al Republicii Moldova cetățeanul cu drept de vot care are 40 de ani împliniți, a locuit sau locuiește permanent pe teritoriul Republicii Moldova nu mai puțin de 10 ani și posedă limba de stat.

(3) Este declarat ales candidatul care a întrunit cel puțin jumătate din voturile alegătorilor ce au participat la alegeri.

(4) În cazul în care nici unul dintre candidați nu a întrunit această majoritate, se organizează al doilea tur de scrutin, între primii doi candidați stabiliți în ordinea numărului de voturi obținute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi, cu condiția că numărul acestora e mai mare decât numărul voturilor exprimate împotriva candidatului.

Articolul 87

Atribuții în domeniul apărării

(1) Președintele Republicii Moldova este comandantul suprem al forțelor armate.

(2) Președintele Republicii Moldova poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială sau generală.

(3) În caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, Președintele Republicii Moldova ia măsuri pentru respingerea agresiunii, declară stare de război și le aduce, neîntârziat, la cunoștința Parlamentului. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în 24 de ore de la declanșarea agresiunii.

(4) Președintele Republicii Moldova poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii.

IV. EXPUNEREA ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL SESIZĂRII

La 3 decembrie 2020 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în prima și în a doua lectură (finală) Legea pentru modificarea unor acte normative – proiectul nr.481 din 1 decembrie 2020.

În esență, prin legea respectivă se exclud toate competențele Președintelui Republicii Moldova în raport cu Serviciul de Informații și Securitate, în special aceea de coordonare a activității SIS, instituție aflată sub control parlamentar; de a propune Parlamentului numirea directorului instituției; de a participa la depunerea jurământului directorului SIS în fața Parlamentului; de a desemna, la propunerea directorului SIS, a directorilor adjuncți ai instituției; de a aproba, la propunerea directorului, componența numerică și nominală a Colegiului SIS; de a aproba prin decret specimenul legitimației de ofițer cu grad special suprem al SIS, precum și Regulamentul cu privire la legitimația de ofițer cu grad special suprem al SIS; de a oferi acordul pentru acceptarea de către ofițerii SIS a distincțiilor statelor străine, ale organizațiilor internaționale și străine, precum și de a aproba Modelul uniforme de ofițer de informații.

Considerăm că Legea pentru modificarea unor acte normative (proiectul nr.481 din 1 decembrie 2020) adoptată la 3 decembrie 2020 este neconstituțională, criticile de neconstituționalitate intrinsecă și extrinsecă fiind dezvoltate în cele ce urmează.

A. Admisibilitatea

Precum s-a menționat, legea contestată a fost adoptată în două lecturi în ședința Parlamentului din 3 decembrie. Aceasta nu este nici promulgată și nici publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Cu privire la acest aspect, menționăm că, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr.9/2014 „Cu privire la controlul a priori al constituționalității legilor,” [...] *oricare dintre subiecții cu drept de sesizare poate contesta la Curtea Constituțională o lege nepublicată în Monitorul Oficial, în condițiile legii, la fel ca și în cazul contestării unei legi publicate în Monitorul Oficial [...], astfel încât*” [...] *[î]n sensul articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, controlul constituționalității legilor cuprinde legile adoptate de Parlament, atât după, cât și înainte de publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, la sesizarea Președintelui Republicii Moldova și a celorlalți subiecți cu drept de sesizare*”.

Totodată, în aceeași hotărâre, deși Curtea a constatat necesitatea reglementării mecanismului de notificare de către Parlament a tuturor subiecților cu drept de sesizare despre disponibilitatea textului legii, semnat de Președintele sau, după caz, de vicepreședintele Parlamentului, formulând și o adresă în acest sens Parlamentului, acesta din urmă nu a soluționat-o. Ca urmare, la moment în legislație nu există nicio reglementare cu privire la acest aspect.

Întrucât, din lipsa de reglementări, nu avem de unde cunoaște numărul Legii pentru modificarea unor acte normative și, totodată, deoarece acest lucru nu ne este imputabil, neindicarea numărului legii nu afectează admisibilitatea prin raportare la aceeași Hotărâre a Curții Constituționale nr.9/2014.

Așa fiind, legea contestată este admisibilă sub aspectul controlului de constituționalitate prin raportare la considerentele citate din Hotărârea Curții Constituționale nr.9/2014.

B. Critici de neconstituționalitate intrinseci

Încălcarea prevederilor art.87 alin.(4) din Constituție

Conform art. 87 alin.(4) din Constituție, „*Președintele Republicii Moldova poate lua și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii*”.

În mai multe acte ale Curții Constituționale, așa cum rezultă din prevederile Legii Supreme, s-a specificat că competențele în materie de securitate națională sunt partajate între Președintele Republicii, Parlament și Guvern.

Considerăm că excluderea, prin textul legii criticate, a oricăror competențe ale Președintelui țării în raport cu Serviciul de Informație și Securitate este de natură să golească de conținut și importanță atribuțiile Președintelui prevăzute la art. 87 alin.(4) din Constituție.

Pe de altă parte, atât coordonarea activității SIS de către Președinte, cât și alte atribuții subsecvente excluse prin legea contestată, dau efect competenței constituționale a Președintelui țării privind luarea de măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice.

Parlamentul și Președintele de fapt își partajează atribuțiile care se referă la activitatea SIS, primul realizând controlul parlamentar, pe când cealaltă autoritate coordonând activitatea instituției. Această partajare reprezintă un element de concretizare în planul legii organice a principiului separației și echilibrului puterilor în stat.

De altfel, pe tot parcursul existenței SIS ca organ de stat specializat în domeniul asigurării securității naționale, această partajare de competențe între Președinte și Parlament era inclusă în legislație, unica excepție fiind perioada 2016-2019. Partajarea respectivă era valabilă chiar și în perioada în care Președintele Republicii era ales de către Parlament.

Golirea de conținut și de efecte a art. 87 alin.(4) din Constituție prin legea contestată face ca aceasta să fie neconstituțională. Or, este de principiu admis că orice normă – cu atât mai mult constituțională – este edictată în sensul de a produce efecte juridice.

Încălcarea prevederilor art.2 coroborate cu art.38 și 39 din Legea Supremă

Potrivit art.2 alin.(1) din Constituție, „*Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.*”.

Totodată, potrivit art.38 alin.(1) din Legea Supremă, „*Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.*”, iar în conformitate cu prevederile art.39 alin.(1) din Constituție „*Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.*”

Reieșind din cele 3 prevederi constituționale, suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care, la rândul său, o deleagă celor pe care îi alege. Prin aceasta, poporul participă în mod indirect la administrarea treburilor publice.

În urma scrutinului prezidențial din 1 și 15 noiembrie 2020, poporul Republicii Moldova, în aplicarea celor trei prevederi constituționale citate, a ales Președintele Republicii Moldova. A ales persoana care urmează să reprezinte statul Republica Moldova și să fie garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării așa cum prescrie art.77 din Constituție.

Pentru realizarea acestor competențe cu care a fost mandatat de popor, Președintele Republicii Moldova trebuie să aibă atribuții circumstanțiate realizării acestor obiective.

Faptul că la momentul alegerilor, inclusiv în campania electorală în care fiecare candidat își prezintă platforma electorală bazată pe atribuțiile constituționale, Președintelui îi sunt rezervate anumite competențe și atribuții, iar cetățenii, la rândul lor, aleg, în funcție de aceste promisiuni, un candidat sau altul, pe când, imediat după finalizarea scrutinului, acestea sunt modificate substanțial este de natură să facă iluzorie însăși aplicarea prevederilor constituționale menționate. Altfel spus, printr-un astfel de procedeu, exercitarea suveranității naționale de către popor prin exercițiul alegerilor este una lipsită de efect și impact, de vreme ce persoana aleasă de ei nu mai

are efectiv (dacă ar respecta legea) posibilitatea îndeplinirii promisiunilor pentru care cetățenii și-au exprimat votul în alegeri. Ca atare, este afectată însăși substanța celor 3 prevederi constituționale menționate.

Într-un alt context, trebuie de menționat că, prin Hotărârea nr.19/2013 „Pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art.7 din Legea nr.768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, în redacția Legii nr.168 din 11 iulie 2012 (Sesizarea 6a/2013)”, fiind chemată să se expună asupra constituționalității aplicabilității unor incompatibilități introduse în textul legii ulterior începerii mandatelor aleșilor locali urmare alegerilor generale din 2011, Curtea a statuat că aceste modificări legislative sunt constituționale doar în măsura în care aceste modificări nu se aplică aleșilor locali, care și-au obținut mandatul în urma alegerilor locale desfășurate până la data intrării în vigoare a legii care a stabilit aceste incompatibilități. Extrapolând considerentele reținute de Curte în cazul menționat, ar rezulta că, în ipoteza în care am admite că prin normele contestate din prezenta sesizare nu s-ar goli de conținut atribuțiile Președintelui conținute în Legea Supremă, modificările de genul celor conținute în legea supusă controlului de constituționalitate ar trebui să intre în vigoare în cazul Președintelui Republicii Moldova ce va fi ales la următorul scrutin electoral.

Din aceste motive, concluzionăm că legea contestată contravine dispozițiilor art.2 coroborate cu art.38 și 39 din Legea Supremă, înfrângând substanța suveranității naționale care aparține poporului, dreptul de a alege și dreptul de administrare.

C. Critici de neconstituționalitate extrinseci

În afară de neconstituționalitatea pe fond, semnalăm că legea supusă controlului este neconstituțională și prin raportare la încălcările flagrante ale Regulamentului Parlamentului care depășesc sfera autonomiei regulamentare de care beneficiază forul legiuitor.

La general, proiectul legii a fost înregistrat în Secretariatul Parlamentului la 1 decembrie 2020, a fost examinat în Comisia juridică la 2 decembrie 2020 și a fost

adoptat de plen în două lecturi la 3 decembrie 2020. De menționat că, după finalizarea ședinței Parlamentului din 3 decembrie 2020, nimeni nu știa dacă proiectul a fost adoptat în general, dacă a fost adoptat în prima lectură sau a fost votat în două lecturi. Nici din înregistrarea video acest lucru nu este clar. Totuși, conform informației obținute de la reprezentanții Secretariatului Parlamentului, am fost informați precum că proiectul a fost votat totuși în două lecturi.

Afară de aceasta, la adoptarea legii s-au încălcat următoarele prevederi ale Regulamentului Parlamentului:

Art.49 – în locul comisiei de securitate, proiectul a fost repartizat pentru elaborarea raportului comisiei juridice;

Art.53 – încălcarea termenului necesar pentru avizarea proiectului;

Art.59 – încălcarea dreptului deputatului de a prezenta în 30 de zile propuneri pe conceptul proiectului (pentru prima lectură);

Art.61 – lipsirea de dreptul de a acorda întrebări și de a avea luare de cuvânt;

Art.65 – îngrădirea dreptului deputatului de a prezenta amendamente în termen de 10 zile;

Art.66 – nu a avut loc nicio dezbatere;

Art.88 – încălcarea regulilor cu privire la votare.

Autonomia internă a Parlamentului sau autonomia regulamentară de care beneficiază legislativul, în temeiul dispozițiilor constituționale, îi acordă dreptul de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare. Regulamentul Parlamentului, sub aspectul naturii lor juridice, este actul adoptat nu în virtutea calității de autoritate legiuitoare a Parlamentului, ci în calitate de organism autonom, investit cu o putere de organizare și funcționare proprie. Așa fiind, autonomia regulamentară constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice și poate opera exclusiv în cadrul limitelor stabilite de Legea fundamentală. Autonomia regulamentară nu poate fi exercitată însă în mod discreționar, abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului. Între principiul constituțional referitor la autonomia Parlamentului de a-și stabili reguli

interne de organizare și funcționare și principiul constituțional referitor la rolul Parlamentului, în ansamblul autorităților publice ale statului, ce exercită, potrivit Constituției, atribuții specifice democrației constituționale (legiferarea, acordarea votului de încredere, în baza căruia este numit Guvernul, retragerea încrederii acordate Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, declararea stării de război etc.), există un raport ca de la mijloc/instrument la scop/interes. Astfel, Regulamentul Parlamentului se constituie într-un ansamblu de norme juridice, menite să organizeze și să disciplineze activitatea parlamentară cu privire, printre altele, la procedura de legiferare, de numire sau de investitură a celor mai importante instituții sau autorități publice în stat, precum și regulile de organizare și funcționare a Parlamentului. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, autoritate reprezentativă prin care poporul își exercită suveranitatea națională, în conformitate cu prevederile art.2 alin.(1) din Constituție.

Ca orice act normativ destinat să reglementeze un anumit domeniu de activitate, Regulamentul Parlamentului trebuie să respecte cerințele privind claritatea și previzibilitatea normelor, să fie un element regulator suplu, care, pe de o parte, să permită o libertate de acțiune parlamentarilor sau grupurilor parlamentare în acord cu dispozițiile din Constituție referitoare la caracterul reprezentativ al mandatului parlamentar, iar, pe de altă parte, să garanteze autorității legiuitoare posibilitatea de a-și îndeplini rolul constituțional. Or, instrumentul juridic menit să asigure îndeplinirea atribuțiilor Parlamentului nu poate constitui o piedică în realizarea scopului său. Regulamentul parlamentar trebuie interpretat și aplicat cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală.

Pe de altă parte, în domeniul dreptului parlamentar, principala consecință a naturii electivă a mandatului reprezentativ și a pluralismului politic o constituie principiul pe care doctrina l-a consacrat în mod sugestiv „majoritatea decide, opoziția se exprimă”. Majoritatea decide, întrucât, în virtutea mandatului reprezentativ primit

de la popor, opinia majoritară este prezumat că reflectă sau corespunde opiniei majoritare a societății. Opoziția se exprimă ca o consecință a aceluiași mandat reprezentativ care fundamentează dreptul inalienabil al minorității politice de a-și face cunoscute opțiunile politice și de a se opune, în mod constituțional și regulamentar, majorității aflate la putere. Acest principiu presupune ca prin organizarea și funcționarea Parlamentului să se asigure ca majoritatea să decidă numai după ce opoziția s-a exprimat, iar decizia pe care aceasta o adoptă să nu fie obstrucționată în cadrul procedurilor parlamentare. Regula majorității implică, în mod necesar, în cadrul procedurilor parlamentare, evitarea oricăror mijloace care ar conduce la o manifestare abuzivă din partea majorității sau a oricăror mijloace obstrucționiste care ar avea drept scop împiedicarea desfășurării normale a procedurii parlamentare. Or, principiul „majoritatea decide, opoziția se exprimă” implică, în mod necesar, un echilibru între necesitatea de exprimare a poziției minorității politice cu privire la o anumită problemă și evitarea folosirii mijloacelor de obstrucție, în scopul asigurării, pe de o parte, a confruntării politice din Parlament, deci a caracterului contradictoriu al dezbaterilor, și, pe de altă parte, a îndeplinirii de către acesta a competențelor sale constituționale și legale. Cu alte cuvinte, parlamentarii, fie că provin din rândul majorității, fie că provin din cel al opoziției, trebuie să se abțină de la exercitarea abuzivă a drepturilor procedurale și să respecte o regulă de proporționalitate, de natură să asigure adoptarea deciziilor ca urmare a unei dezbateri publice prealabile. Atât în procesul legislativ, cât și în activitatea de control a Guvernului sau în realizarea celorlalte atribuții constituționale, parlamentarii, în exercitarea mandatului, sunt „în serviciul poporului”. Iar dezbaterea parlamentară a problemelor importante ale națiunii trebuie să asigure respectarea valorilor supreme consacrate de Legea fundamentală, precum statul de drept, pluralismul politic și democrația constituțională.

De aceea, deși nu au relevanță constituțională, nefiind consacrate expres sau implicit într-o normă de rang constituțional, dispozițiile din Regulamentul Parlamentului, inclusiv cele referitoare la termenele aferente procedurii legislative,

trebuie aplicate cu bună-credință, astfel încât principiul majoritatea decide, opoziția se exprimă să înlăture orice exercitare abuzivă a drepturilor procedurale parlamentare.

Din analiza dispozițiilor regulamentare, rezultă că parlamentarul are la dispoziție o serie de garanții procedurale pentru a-și exercita mandatul în acord cu prevederile constituționale. Participarea la procedura parlamentară de legiferare presupune luarea la cunoștință a proiectului de lege sau a propunerii legislative și a documentelor aferente, examinarea acestora în vederea formulării de amendamente, participarea activă la dezbateri prin luarea cuvântului și, în final, exprimarea votului cu privire la actul normativ. Așadar, exercitarea mandatului reprezentativ, în serviciul poporului, implică participarea la o serie de activități inerente procedurii de legiferare, documentarea parlamentarului în privința materiei supuse reglementării, formularea unei opinii cu privire la inițiativa legislativă supusă dezbaterii, menită să asigure adoptarea unei decizii în cunoștință de cauză, corespunzătoare interesului general al societății la momentul legiferării. Prin urmare, votul final pe care membrul Parlamentului îl dă asupra actului normativ nu reprezintă altceva decât rezultatul acestei activități prealabile, desfășurate în condiții de deplină independență. Instituirea termenelor regulamentare privind înștiințarea acestuia cu privire la stadiul procesului legislativ și cu privire la conținutul inițiativei legislative și a documentelor aferente (avize, rapoarte) constituie garanții procedurale menite să asigure tocmai independența votului parlamentarului și, implicit, respectarea prevederilor constituționale referitoare la mandatul reprezentativ.

Dacă e să analizăm, pe de o parte, modul cum s-a derulat ședința la care s-a adoptat legea contestată și, nemijlocit adoptarea legii respective, iar, pe de altă parte, încălcările admise, conchidem că au fost eludate toate considerentele menționate. Or, un proces legislativ conform Constituției presupune o dezbatere reală asupra inițiativelor legislative, în sensul substanțial al unui schimb de idei cu privire la conținutul normativ al acestora; în absența posibilității de desfășurare a dezbaterilor, participarea membrilor Parlamentului la procesul legislativ este golită de conținut, reducându-se fie la o simplă înțelegere pasivă a propunerilor prezentate și votate, fie

la votarea propunerilor legislative în lipsa oricărei cunoașteri a conținutului acestora, această din urmă situație fiind inacceptabilă.

Deputații de facto au fost puși în situația de a nu putea participa în mod real la dezbaterile parlamentară, aceasta fiind dusă în derizoriu, căpătând valențele unui simulacru. Or, însăși exigențele statului de drept și principiile care stau la baza democrației se opun unei paradigme care să ridice la rang de principiu constituțional aparența sau mimarea dezbaterii parlamentare. De aceea, ori de câte ori, prin nerespectarea unor prevederi regulamentare esențiale are loc o încălcare a exercitării plenare a mandatului parlamentar, Curtea este îndrituită să intervină și să constate neconstituționalitatea extrinsecă a actului normativ.

De menționat că cele învedereate se circumscriu Hotărârii Curții Constituționale nr.28/2020 „Pentru interpretarea articolelor 64, 72, 73, 74 și 131 alin. (4) din Constituție (sesizarea nr. 59b/2020)”.

În alt context, considerăm relevantă și jurisprudența Curții Supreme a Israelului, potrivit căreia, într-o situație identică, a examinat încălcarea așa-numitului „principiu al participării”, analizat din perspectiva a două criterii: primul vizează refuzul oricărei posibilități practice a membrilor Parlamentului de a cunoaște obiectul votului, iar cel de-al doilea vizează împiedicarea membrilor Parlamentului de a formula opinii (amendamente) cu privire la proiectul de act normativ, constatând neconstituționalitatea actului normativ adoptat de Knesset (Parlamentul Israelului) cu nerespectarea termenelor procedurale privind aducerea la cunoștința membrilor adunării a actelor normative supuse legiferării (*a se vedea Cauza Quintinsky v. Knesset, HCJ 10042/16, HCJ 10046/16, HCJ 10054/16, HCJ 76/17, HCJ 802/17*).

Suplimentar la cele menționate, modificările care constituie obiectul legii contestate sunt introduse în câmpul activ al legislației a treia oară în decurs de patru ani – 2016, 2019, 2020 –, or, modificarea frecventă afectează principiul stabilității juridice și previzibilității legislației, fapt ce poate genera o insecuritate juridică atât în instituția vizată, cât și în societate.

Având în vedere aceste argumente, apreciem că legea a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art.1 alin.(3) din Constituție, ceea ce determină neconstituționalitatea legii în ansamblul său.

D. Necesitatea suspendării acțiunii legii contestate până la soluționarea în fond a cauzei

În paralel cu cele indicate, având în vedere că prin actul legislativ contestat se afectează grav principiile fundamentale ale statului de drept, în conformitate cu dispozițiile art. 25¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317/1994, solicităm Curții suspendarea acțiunii dispozițiilor legale contestate, până la soluționarea în fond a cauzei.

În motivarea respectivei cerințe, precizăm că reieșind din anumite evenimente analizate obiectiv sub aspect cronologic se constată cu certitudine că Președintele în exercițiu, Igor Dodon, în rezultatul pierderii alegerilor prezidențiale, prin intermediul fracțiunii parlamentare a PSRM pe care o controlează direct (specificând expres și în mod public că intenționează să revină în funcția de președinte al PSRM), cu operarea în regim intempestiv a modificărilor contestate, încearcă să-și mențină influența politică asupra mai multor instituții ale statului, inclusiv prin resubordonarea instituțională a SIS în vederea neadmiterii coordonării instituției de către Președintele ales care a primit, în acest sens, un mandat popular la recente alegeri.

Astfel de acțiuni sunt de natură să eludeze voința populară expusă în alegeri.

În speță, resubordonarea absolut nejustificată (nu este prezentată nicio justificare adecvată pentru susținerea proiectului legii, iar nota de argumentare reprezintă o copie tehnică a notei informative la proiectul de lege adoptat în 2016) din considerente exclusiv politice a Serviciului de Informații și Securitatea, prin modul ambiguu al dispozițiilor contestate, generează premise de incertitudine în legătură cu repoziționarea SIS în sistemul național de securitate, fapt ce afectează grav independența în activitate și libertatea de a acționa în limita competențelor instituționale, fără a fi influențat de factori subiectivi externi și interni, precum și

instituționali, iar cadrul legal urmează să asigure îndeplinirea calitativă a atribuțiilor și neadmiterea utilizării în calitate de instrument de realizare a intereselor personale sau de grup, ci exclusiv la asigurarea intereselor securității naționale.

În același context și având în vedere că noua majoritatea parlamentară promovează proiecte de acte normative în mod intempestiv și cu încălcarea flagrantă a procedurilor parlamentare, nu excludem că în următoarea ședință urmează a fi schimbată complet conducerea SIS (conform modificărilor legale contestate ce urmează să intre în vigoare la data publicării), fapt care, în viziunea noastră, justifică pe deplin solicitarea în adresa instanței de contencios constituțional a dispunerii unor măsuri provizorii. Or, acest lucru este necesar pentru menținerea stării de fapt pe durata examinării cauzei în circumstanțele în care în mod plauzibil există riscul resubordonării pe criterii politice a organului de stat specializat în domeniul asigurării securității naționale, iar instrumentul legal oferit Curții Constituționale pentru garantarea supremației Constituției, asigurării realizării principiului separării puterii în stat urmează a fi aplicat prin suspendarea acțiunii dispozițiilor contestate, astfel încât eventuala hotărâre adoptată să nu devină una iluzorie.

Precizez că actul normativ contestat afectează și se circumscrie domeniilor stabilite la alin.(2) al art. 25¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, afectând grav suveranitatea și puterea de stat, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, democrația și pluralismul politic, separația și colaborarea puterilor, precum și securitatea economică sau financiară a statului.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Pentru motivele arătate și în conformitate cu art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 71 din Codul jurisdicției constituționale solicit:

1) Declararea sesizării ca fiind admisibilă.

2) Suspendarea, până la soluționarea în fond a cauzei, a acțiunii Legii pentru modificarea unor acte normative (proiectul nr. 481 din 1 decembrie 2020), adoptată în prima și a doua lectură la 3 decembrie 2020.

3) Exercițarea controlului constituționalității și declararea neconstituționalității Legii pentru modificarea unor acte normative (proiectul nr. 481 din 1 decembrie 2020), adoptată în prima și a doua lectură la 3 decembrie 2020.

Litvinenco Sergiu

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova